

BUITENLAND

BRIEVEN UIT AMERIKA

L. HERBERT LOEB, D.D.S.

University of Pennsylvania Dental School

Op 4 oktober jl. vond de inwijding plaats van het nieuwe research-gebouw van dit bekende tandheelkundige opleidingsinstituut, waar ook een aantal Nederlandse collegae hun D.D.S.-graad behaalden. Het drie verdiepingen hoge bouwwerk, direct achter het hoofdgebouw gelegen, bevat vier laboratoria, een kleine operatiezaal voor proefdieren en een collegezaal. Het is voorzien van airconditioning met een apart systeem voor de dieren. Met het wetenschappelijk speurwerk heeft men niet tot de officiële opening gewacht. Een aantal projecten werd reeds aangevangen, inhoudende het vraagstuk der celconversie; de bestrijding van parodontale aandoeningen door verbetering van de bloedtoevoer met behulp van geneesmiddelen; voorts een onderzoek betreffende de bewegingen der kaken. Ook de studenten worden aangemoedigd zelfstandig onderzoek te doen, zo onder meer de chemische analyse van het speeksel en de transplantatie van tanden.

Aan het einde van het academisch jaar zal Dr. JOSEPH L. T. APPLETON, die dean van de school was van 1941 tot 1951, aftreden. In 1951 nam hij ontslag als zodanig om zich weer geheel aan zijn bacteriologisch werk te wijden. Met hem verdwijnt weer een van de faculteitsleden, die „Pennsylvania” beroemd hebben gemaakt in de tandheelkundige wereld. Maar met trots kan hij wijzen op wat hij achter laat, het is nog steeds het instituut waarheen men zijn zoon zou willen zenden om een goede opleiding te ontvangen.

Het 100-jarig bestaan van de „American Dental Association”

De viering van dit bijzondere jubileum belooft een unieke gebeurtenis te worden. Wij hier hopen vele van onze Nederlandse collegae te mogen begroeten, zowel op dit grote congres, als op de tegelijkertijd te houden bijeenkomst van de F.D.I. Zij zullen natuurlijk geïnteresseerd zijn in hetgeen de A.D.A. hen zal hebben te bieden, maar toch zou ik hen tevens willen wijzen op de vergaderingen van kleinere groepen, die of gelijktijdig met of onmiddellijk voor het jubileumcongres bijeenkomen. Reeds zond de „American Society of Dentistry for Children” aan de leden haar voorlopig programma van een reeks voordrachten, demonstraties en geleide discussies op 11, 12 en 13 september.

Vele bekende figuren uit het tandheelkundig onderwijs zullen als inleiders optreden, zoals IRELAND, TEUSCHER en VOLKER, met een veelomvattend program van onderwerpen met betrekking tot de kinderbehandeling.

Tevens worden z.g. „Problem clinics” gehouden over „Interne resorptie van vitaal geamputeerde elementen”, „Wortelkanaalbehandeling van melkelementen” en „Ankylose van tanden”, resp. door MC DONALD, RABINOWITCH en FASS. De geleide discussie heeft als onderwerp „Pulpabehandeling van temporaire en onvolgroeide permanente elementen” en staat onder leiding van Dr. MAURY MASSLER.

Introductie voor de Nederlandse Club in New York

Diegenen onder de collegae, die op hun reis naar het jubileumcongres, gebruik zouden willen maken van de faciliteiten van de Nederlandse Club te New York, 10 Rockefeller Plaza, zijn daar, – naar het bestuur mij op mijn verzoek mededeelde – van harte welkom. Hun wordt echter verzocht mij tijdig hun adres, zo mogelijk ook het hotel in New York, te doen weten.

Honoraria in de Verenigde Staten

Het is niet ongewoon, dat de honoraria, welke de tandartsen hun patiënten in rekening brengen, in dit uitgestrekte land sterk uiteenlopen. Een onderzoek, ingesteld door „Professional Budget Plan”, een organisatie ten behoeve van efficiënte praktijkuitoefening, geeft hiervan een duidelijk beeld. Het betrof de gemiddelde gespecificeerde honoraria in het jaar 1957 over het gehele land, dat hiertoe was verdeeld in een negental gebieden. Tevens werd een vergelijking getroffen met 1953. De stijging der honoraria was vaak aanzienlijk, vooral in de sector kroon- en brugwerk en variërend van 13 tot 66 %. Voorts werd het aantal zielen per tandarts in het onderzoek betrokken. De algemene conclusie hierbij was, dat de hoogste honoraria voorkwamen in de gebieden met het laagste aantal zielen per tandarts. Dat hierbij de „dental mindedness” een zeer grote rol speelt staat boven twijfel, evenals de aandacht besteed aan de individuele patiënt.

SCHWEIZERISCHE ZAHNÄRZTE GESELLSCHAFT

5. Fachtagung – Bürgenstock 22-24 mei

Wij ontvingen het volledige programma van bovengenoemde belangrijke bijeenkomst, met een opwekking aan buitenlanders tot deelname. Men wordt verzocht zich bijtijds te doen inschrijven, uiterlijk tot 2 mei bij Dr. H. FAHRLÄNDER, Schanzmattlistr. 5 Arau. Inzage van het programma bij het secretariaat van de Redactie van dit Tijdschrift. Voordrachten en demonstraties zijn geheel gewijd aan het onderwerp: „Pathologie und Therapie des Lückengebisses”.

VERENIGINGSVERSLAGEN ENZ.

NED. VERENIGING VOOR SOCIALE TANDHEELKUNDE

DE EDUCATIEVE ZIJDE VAN DE SCHOOLTANDVERZORGING

Over dit onderwerp sprak coll. O. BACKER DIRKS op de algemene ledenvergadering van de Ned. Vereniging voor Sociale Tandheelkunde, welke op 28 februari j.l. te Arnhem is gehouden.

Ter inleiding stelde de spreker als doel van de schooltandverzorging het leggen van de basis tijdens de schoolplichtige leeftijd voor een betere toestand van het gebit, dan waarin dit bij ons volk thans verkeert en dat de gebitten van de komende generaties schoolkinderen beter zullen zijn voor zover dat in ons tandheelkundig vermogen ligt. Daarbij dient men ervan uit te gaan dat curatief deze tak van sociaal-hygiënische zorg beperkingen zijn opgelegd. Ten aanzien van de educatieve zijde is geen grens gesteld en kan gebruik gemaakt worden van alle middelen, die daarvoor dienstbaar kunnen worden geacht.

Deze opvoeding tot gebitsverzorging en -waardering laat tot nu toe veel te wensen over, er wordt praktisch weinig of niets aan gedaan. Het gevolg is dan ook dat verwijzing naar de huistandarts, wegens vergevorderde staat van het tandbederf, vaak zonder resultaat blijft door gebrek aan belangstelling van de ouders.

Om ten deze meer te bereiken is het nodig om zowel bij de onderwijzer als de ouders invloed uit te oefenen opdat het kind in behandeling wordt genomen.

Voor het melkgebit ligt de zaak moeilijk omdat bij de s.t.v. de mogelijkheid tot behandeling ontbreekt. In principe is hiervoor de oplossing eenvoudiger te maken door extractie van de sterk aangetaste elementen en conserverende behandeling van de daarvoor vatbare. Spr. weet wel dat dit boud gesproken is, want men moet zich er tevens rekenschap van geven wat dit voor het kind betekent, een situatie die ook voor onze verantwoordelijkheid zou komen. Extractie kan echter in zover opvoedend werken, dat daarmee duidelijk tot uitdrukking komt wat het kind in een vroeger stadium is tekort gedaan.

Wat is het wezen van schooltandverzorging? Als zij, gelijk tot nu toe, alleen curatief te werk gaat dan geeft zij zich het karakter van een ongevallendienst; aan de opvoeding, die hierbij juist zo nodig is, wordt in feite niets of vrijwel niets gedaan. Het primaire doel moet zijn: opvoeding en preventie en niet in de eerste plaats curatieve werkzaamheid.

Hoe moet het verklaard worden dat deze laatste zo op de voorgrond is gebracht? De verklaring moet volgens spr. hierin worden gezocht dat de curatieve taak voldoening kan geven, er wordt iets zichtbaars tot stand gebracht. De preventieve daarentegen heeft nimmer een duidelijk effect, de resultaten ontwikkelen zich te langzaam dan dat zij voor registratie vatbaar zijn. Het uitblijven van een carieuze aantasting is nu eenmaal niet aantoonbaar.

Wat de gebitszorg aangaat wordt het door het grote publiek niet als normaal beschouwd om met het kind naar de tandarts te gaan, ook niet dat de tanden worden geoetst; de ouders doen dit zelf ook niet.

De eerste taak van de schooltandarts ligt volgens spr. op het educatieve vlak: het kind moet behandelingsbereid worden gemaakt. Dit stelt ook eisen aan de curatieve behandeling; vergt geduld en tact als de tandarts iets wil bereiken. Het verlangt een zekere bezetenheid van de practicus om de zorg voor het kindergebit als zijn taak te zien. Hier vertonen ouderen vaak een enthousiasme dat menige jongere zou sieren.

Als de ouders belangstelling hebben zijn de kinderen ook spoediger bereid zich aan behandeling te onderwerpen. In dat opzicht zijn wij tekort geschoten om de ouders in die richting op te voeren. Ook onderwijzers zien de komst van de tandarts niet steeds als nuttig en noodzakelijk, al zijn er onder hen natuurlijk ook, die daarvoor begrip tonen. Spr. erkent dat de schooltandverzorging stoornis voor het onderwijs betekent.

Om het kleine kind behandelingsbereid te maken is tijd nodig, die voor dat doel in de praktijk niet beschikbaar is. Bij de s.t.v. behoeft dit niet zo'n grote rol te spelen; het opvoeden tot bereidheid acht spr. meer waard dan het leggen van enige vullingen in dezelfde tijd. Stichtingsbesturen, die het nuttig effect van de dienst afmeten aan het aantal gelegde vullingen, hebben het – aldus spr. – bij het verkeerde eind; hij acht het aantal onbehandelbare kinderen een belangrijker maatstaf.

Wanneer een kind tijdens de behandeling onbehandelbaar wordt, ligt de oorzaak hiervan bij de tandarts. Dit is een verliespost, welke men zich goed dient te realiseren. Het gebiedt behoedzaamheid, vooral in de laagste klassen. Men kan beter een vulling achterwege laten of niet geheel perfect leggen – als de omstandigheden psychologisch

ertoe nopen – dan het kind voor verdere of toekomstige behandeling ongeschikt te maken. Spr. begrijpt dat dit standpunt velen bedenkelijk zal voorkomen, maar hij is overtuigd dat hiermede tenslotte meer wordt bereikt.

In de centrumbehandeling ziet spr. een bezwaar omdat hierbij het contact van de tandarts met de school, d.w.z. het milieu van het kind wordt verbroken. Behandeling in de schoolgemeenschap is belangrijk door de wederzijdse invloed der kinderen; de jeugd voedt elkaar onderling beter op dan de ouders hun kroost.

Ten aanzien van de eigen gebitsverzorging der kinderen voelt spr. het als een tekortkoming dat in de school nooit een der ouders bij de behandeling aanwezig is; hij mist dientengevolge de gelegenheid om het tanden poetsen te instrueren. Er wordt over het geheel meer verkeerdt dan goed geborsteld. Het jonge kind heeft daarvoor nog geen voldoende begrip en daarom is de (geïnstrueerde) hulp van de moeder onmisbaar. Deze moet worden voorgelicht, mede om de belangstelling gaande te maken. Het oudere schoolkind moet leren begrijpen waarom het moet borstelen. Dit laat nog alles te wensen over; in een derde klas van de lagere school kon geen der kinderen het nut van tandenpoetsen uitleggen.

Het gaat bij het borstelen niet uitsluitend om het tandbederf, maar ook om eventuele afwijkingen aan het tandvlees dat eveneens geborsteld moet worden. Als dit laatste goed geschiedt zijn de tanden vanzelf al gereinigd.

Spr. hoort in gedachten al de opmerking dat de schooltandarts voor een onvervulbare taak wordt gesteld. Hij herhaalt dat opvoeding meer waard is dan een aantal gelegde vullingen. Wij moeten de ouders en de kinderen ervan doordringen dat zij het behoud van het gebit in eigen hand hebben.

In verband met dit laatste staat spr. stil bij het probleem van toenemend snoepen als belangrijkste aanwijsbare oorzaak van het tandbederf. Ook daaraan moeten wij iets doen, zelfs al heeft dit weinig effect. Het mag niet zo zijn dat het publiek onkundig is omtrent de schadelijke uitwerking. Ouders en kinderen moeten weten dat zij door minder te snoepen het gebit voor ontijdig verval kunnen behoeden. Spr. weet wel dat negatieve propaganda weinig zin heeft, er gaat geen suggestieve invloed van uit; wij moeten het meer in positieve richting zoeken, al is dat niet gemakkelijk. Maar er moet iets gedaan worden. Een kind uit de laagste klassen kan niet begrijpen waarom niet-snoepen belangrijk is. Ten aanzien van dit euvel ontbreekt ook het nodige aan de opvoeding van het onderwijzend personeel; verjaardagen worden in de klas gevierd met uitdeling van snoepgoed. Als het zou gelukken om te verhinderen dat er elk jaar steeds meer wordt gesnoept, wordt er al iets bereikt. Spr. zou niet durven voorstellen om bij feestelijke gelegenheden op school niet meer te snoepen; fruit als vervangingsmiddel heeft niet voldoende aantrekkelijkheid. Anderzijds bestaat bij het tracteren in de klas de neiging om tegen elkaar op te bieden. Spr. vraagt zich in dit verband ook af of het noodzakelijk is om de viering van Sinterklaas met zoveel snoeperij te omgeven, gelijk steeds meer geschiedt.

Ook in het vervangen van de schoolmelk door koekjes van melkpoeder ziet spr. gevaren, waartegen wij onze stem moeten verheffen. Het gaat bij dit alles om de suiker, die in de mond achter blijft. Men dient zich goed te realiseren dat op de leerplichtige leeftijd de gebitselementen het gevoeligst zijn voor tandbederf. Zelfs het nut van een waardevolle preventie als de fluoridering van het drinkwater, verliest zijn zin als met het jaar de cariesfrequentie toeneemt. Voor de schooltandverzorging ligt hier een taak uitgestippeld om invloed uit te oefenen. Willen wij over 25 jaar merkbaar succes boeken, dan dient daaraan nu reeds te worden begonnen. Opvoeding gaat niet vanzelf, in

de eerste plaats moeten wij trachten het onderwijzend personeel voor onze zaak te winnen, rechtstreeks contact met de leden daarvan en met de ouders is volgens spr. meer waard dan een voordracht op een vergadering. Hij ziet veel heil in discussie-avonden om tot verbetering van het inzicht te geraken. Een gelukkig verschijnsel ziet hij in de toenemen- de belangstelling van de dag- en weekbladen voor onderwerpen inzake de gebitszorg.

In al deze aangelegenheden met betrekking tot de educatieve aspecten van de school- tandverzorging is naar spr.'s overtuiging ook een belangrijke bijdrage weggelegd voor de Vereniging voor Sociale Tandheelkunde. B.

AMSTERDAMSCH E TANDHEELKUNDIGE VERENIGING

KINDERTANDHEELKUNDE

(Kort verslag van een podiumdiscussie, gehouden op 27 oktober 1958)

De discussie stond onder leiding van de voorzitter der A.T.V.: Dr. CH. F. L. NORD, die in zijn inleidend woord het belang van dit onderwerp kenschetste en – in verband met vragen in de Tweede Kamer en een nota van de minister van Volksgezondheid – de aandacht vestigde op de actualiteit.

De deelnemers aan de discussie waren: Prof. J. G. DE BOER, Prof. Dr. H. M. J. SCHEFFER, Mej. H. N. SCHENK en de heren O. BACKER DIRKS, G. VAN DER HARST en W. B. ZETSMAN.

Omtrent de definitie en de omvang van het begrip kindertandheelkunde bestond geen verschil van mening: men rekende hieronder de behandeling van kinderen tot en met de doorbraak van de tweede molaar.

Met betrekking tot het vraagstuk der preventie werd vastgesteld dat het tot de taak van de tandarts behoort, adviezen over de voeding te verstrekken, zodra het effect op het gebit aan de orde is. Vast staat evenwel, dat het op dit ogenblik niet mogelijk is, een uitspraak te doen omtrent de invloed van het dieet van de aanstaande moeder in verband met de latere toestand van het gebit van het kind.

Of tot de kindertandheelkunde ook de orthodontie moet worden gerekend, ofwel dat de orthodontist ook de overige tandheelkundige ingrepen in het kindergebit behoort uit te voeren, was een volgende vraag, die veel practici bezighield.

Zoals te verwachten was, liepen de meningen hieromtrent sterk uiteen. Prof. SCHEFFER was van oordeel dat voor een combinatie diverse argumenten te vinden zijn, terwijl Prof. DE BOER vond dat het tegenovergestelde te verdedigen is. De overige deelnemers verklaarden zich zonder nadere argumentatie hetzij voor, hetzij tegen een combinatie.

Het voornaamste argument vóór een combinatie zou kunnen zijn dat de gehele behandeling onder leiding van één tandarts komt te staan, die bovendien uit hoofde van zijn specialisatie de vereiste instelling en kennis ten opzichte van zijn jeugdige patiëntjes heeft. Het nadeel van een slecht gecoördineerde behandeling wordt hiermee uitgeschakeld en de kinderarts blijft zich bezighouden met de toestand van het gehele kindergebit.

Het nadeel van een combinatie zou zijn dat de orthodontist zich bij het uitvoeren van zijn pijnloze manipulaties gehinderd weet door associatieve gevoelens bij het kind, veroorzaakt door de voordien uitgevoerde, wèl pijnlijke, resp. agressieve, behandelingen.

Helaas kon ten aanzien van dit punt geen overeenstemming worden bereikt, doch wellicht kan een wat uitgebreidere discussie hierover, bij een aparte gelegenheid, wat meer helderheid verschaffen in de verschillende standpunten.

Wèl werd nog opgemerkt dat de conserverende behandeling wellicht zou kunnen resorberen onder de bevoegdheid van een „dental nurse”. Deze opmerking bracht de vraag naar voren of men van mening was, dat deze hulpkracht een oplossing zou kunnen brengen inzake het tekort aan mankracht bij de verzorging van het kindergebit.

Principiële bezwaren werden niet te berde gebracht. Enige deelnemers zouden liever zien dat de behandeling in handen van de tandarts bleef, doch – zo voegden zij hieraan toe – in de praktijk zal dat wel niet mogelijk wezen.

De coll. ZETSMA en VAN DER HARST zouden in geval van aanstelling van dental nurses als voorwaarde willen stellen dat deze meisjes inzicht in orthodontische problemen bezitten.

Uit de aanwezigen was het collega STORK, die opmerkte dat de zaak hiermee niet is afgedaan. Volgens hem zijn er meer mogelijkheden, b.v. de invoering van het beroep van mondhygiëniste: deze meisjes zouden daarbij speciaal in dienst van de preventie moeten worden opgeleid.

Prof. DE BOER sprak hierop zijn vrees uit dat door het inschakelen van mondhygiënisten de vraag naar tandheelkundige behandeling zozeer zal stijgen, dat zij niet meer zal kunnen worden gehonoreerd; hij wijst daarom deze vorm van hulpkrachten af.

Op de vraag of de tandarts na vroegtijdige extractie van een melkelement een „space-maintainer” dient te plaatsen luidde het algemene antwoord dat dit weliswaar gewenst is, doch dat dit in veel praktijken wegens tijdnood wel achterwege zal worden gelaten.

De volgende vraag betrof de peri-apicale processen in het melkgebijt. Mogen zulke melkelementen blijven zitten of dienen zij in elk geval te worden geëxtraheerd?

Collega ZETSMA meende dat geen reden tot extractie bestaat wanneer er geen klachten zijn. Collega BACKER DIRKS daarentegen sprak als zijn oordeel uit dat het laten zitten van deze elementen, klachten of niet, ontoelaatbaar is. Bij dit oordeel sloten de beide hoogleraren zich aan.

Coll. VAN DER HARST meende dat de waarheid ook hier in het midden ligt en werd gesteund door een der toehoorders, mev. KIESER-VAN DE POEL, die naar voren bracht, dat een extractie een ingreep betekent, welke sommige kinderen slecht verdragen. Het daaraan verbonden psychische trauma kan dan bovendien oorzaak zijn dat de kinderen zich verder aan behandeling gaan onttrekken, wat weer de mogelijkheid inhoudt van groter schade (ook tandheelkundig) dan een niet acuut verlopende peri-apicale aandoening. Tenslotte is ook kanaalbehandeling vaak nog mogelijk.

In de tandenborstel en het gebruik daarvan bleek bij de deelnemers geen groot vertrouwen te bestaan. Zij meenden evenwel dat het raadzaam is, de borstel toch maar te gebruiken en dat de „rolmethode”, in verband met de in het melkgebijt veel voorkomende cervicale cariës de voorkeur verdient.

Op de vraag waarmee het melkgebijt het best kan worden behandeld luidde het antwoord, dat niet het materiaal van doorslaggevende betekenis is, doch de manier waarop het wordt toegepast.

Tenslotte vroeg Dr. NORD de mening van de deelnemers omtrent datgene, wat op het ogenblik in het algemeen met de beschikbare middelen kan worden gedaan. Hij gaf op die vraag zelf reeds een antwoord door een aantal mogelijkheden op te sommen:

1. het maken van propaganda voor de preventie;
2. toepassing van de thans bekende preventieve middelen;
3. stichting van centra voor kleuterbehandeling;
4. halfjaarlijkse controle in de schooltijd;
5. geen tijd en geld verspillen aan een opgedrongen schooltandverzorging, omdat een groot deel hiervan verloren gaat door gebrek aan werkelijke belangstelling en door gebrek aan mankracht.

Prof. DE BOER gaf als zijn mening te kennen dat de jeugd dient te worden behandeld, doch dat men daarbij een grens behoort te trekken, bv. het 18e of het 21e levensjaar; uiteraard zo hoog mogelijk.

Prof. SCHEFFER verklaarde zich tegenstander van het verwijssysteem; hij meende dat een uitsluitend controlestelsel op de scholen minder geschikt is.

Coll. BACKER DIRKS legde vooral de nadruk op de voorlichting en de preventie.

Uit de vergadering kwamen vervolgens nog enkele opmerkingen naar voren, zo bv. van KUIPERS, die na alle sombere beschouwingen over de rentabiliteit van de schooltandverzorging de nadruk legde op enige positieve resultaten, zoals: minder kinderen met kiespijn, meer kinderen die rustig kunnen slapen en in staat zijn de lessen

op school bij voortdurend te volgen. Hij was van mening dat men het begrip „rentabiliteit” zou moeten elimineren, evenals het begrip „saneren”.

De voorzitter verklaarde zich voorstander van afschaffing der schooltandverzorging, omdat zij niet in staat is haar beloften aan de betrokkenen na te komen. De behandeling is veelal onvoldoende en de ouders worden daardoor in feite misleid. Hij achtte dit onaanvaardbaar en handhaafde zijn hierboven in vijf punten vervatte aanbeveling.

De geanimeerde vergadering werd door een groot aantal collega's bezocht en nog geruime tijd na de officiële sluiting werd in kleine groepjes de discussie over de verschillende punten voortgezet.

COPPES - Amsterdam

INGEZONDEN

EEN GERUCHTMAKENDE UITSPRAAK

Geachte Redactie,

Uw artikel in het Tijdschrift voor Tandheelkunde: „Een geruchtmakende uitlating”, werd door mij, zijnde het inspirerend voorwerp, met zeer gemengde gevoelens gelezen.

Voor zover U een oordeel geeft over de gebruikte term door de politierechter en hieruit enkele conclusies trekt ten aanzien van onze tarieven, kan ik niet anders dan U bijvallen.

Maar ik vind het niet juist, wanneer U de verdachte zelf gaat beoordelen. Ik geef toe, dat U het in zeer welgekozen termen doet, maar U suggereert Uw lezers toch datgene, wat de politierechter als vaststaand aangenomen heeft en als basis voor zijn veroordeling n.l.: „Verdachte is niet verschenen, ergo schuldig, en is nog te beroerd om er voor uit te komen ook”. Alle dagbladen van Nederland hebben dit, met de nodige sappige omlijsting, rondgebazuind, met naam en toenaam.

Blijkens de vele reacties, die ik ontving, is het aan geen collega ontgaan en nu komt het Tijdschrift voor Tandheelkunde, zij het dan ook zonder verdere aanduiding (maar wat zegt dat nog?) ook nog eens met dezelfde conclusie.

De juiste toedracht, bekend bij het hoofdbestuur der Mij. en bij het bestuur der afdeling Utrecht, is een geheel andere, n.l.:

De zitting van de politierechter is door een fout van de griffie buiten weten van mij en mijn raadsman op de rol gekomen.

Mijn raadsman had een bezwaarschrift tegen de aanklacht ingediend, omdat deze volgens hem zo absurd en zo gemakkelijk te ontzenuwen was, dat hij het zeer waarschijnlijk achtte, dat na behandeling van dit bezwaarschrift in raadkamer de zaak niet eens meer voor de politierechter zou voorkomen.

Dit bezwaarschrift is op de griffie „inmiddels” tussen een vloeiblad gestopt, vergeten, en eerst na de zitting weer te voorschijn gekomen.

Toen was Leiden in last, maar het vonnis kon niet meer worden herroepen. „Gaat U maar in hoger beroep!” Typerend is wel, dat noch de President van de rechtbank, noch de griffier het nodig geoordeeld heeft om zijn verontschuldiging aan te bieden.

Het gaat er mij niet om, dat U Uw conclusie in deze zou herroepen. Het ergert mij alleen, dat nog steeds niemand, die in deze zaak een conclusie trok, de moeite genomen heeft het slachtoffer zelf te horen.

Wanneer deze zaak binnenkort in hoger beroep bij het Hof in Amsterdam voor komt en tot andere conclusies aanleiding geeft, hoop ik dat ook in Uw orgaan hieraan aandacht zal worden geschonken.

Barneveld, 26 maart '59.

Inmiddels verblijf ik hoogachtend,
collegialiter, P. BRANTJES